

PSYCHOPEDIE

MGR. PETRA RYŠKOVÁ

Definice psychopedie

Psychopedie se jako obor zabývá edukací, diagnostikou, poradenstvím, terapeutickou-formativní intervencí, kompenzací, rehabilitací, integrací a socializací jedinců s mentálním postižením, ale také prevencí a prognostikou mentálního postižení. (Bazalová in Pipeková, 2010)

Definice mentálního postižení

Mentální retardace je vývojová porucha integrace psychických funkcí postihují jedince ve **všech složkách jeho osobnosti** - duševní, tělesné i sociální. Nejvýraznějším rysem je trvale **porušená poznávací schopnost**, která se projevuje nejnápadněji především v procesu učení. (Dolejší in Pipeková, 2010).

Shrnutí

- Vývojová **porucha integrace psychických** funkcí.
- Vnik do **druhého roku** života dítěte.
- Postihuje jedince **ve všech složkách** jeho osobnosti - duševní, tělesné i sociální.
- Trvale porušená poznávací schopnost, ovlivňující vzdělávání.
- Celkové **snížení intelektových schopností** (myslet, učit se, přizpůsobovat se).

Dělení

- **Hraniční úroveň rozumových dovedností (79 - 70 IQ)**
  - **Lehké mentální postižení (69 - 50 IQ)**
  - Středně těžké mentální postižení (49 - 35 IQ)
  - Těžké mentální postižení (34 - 20 IQ)
  - Hluboké mentální postižení (19 a níže)
  - **Sociálně podmíněné mentální postižení**
-

○ Lehké mentální postižení (IQ 69 – 50)

- Do 3 let menší **opožďení psychomotorického vývoje**, od 3 do 6 let už výrazné **deficity vývoje řeči a komunikace**, malá slovní zásoba, chudá mluva po obsahové stránce, stereotyp ve hře, nedostatečná zvědavost a vynalézavost
- Období školní docházky: **myšlení mechanické**, konkrétní, **omezená schopnost logického myšlení, špatná paměť**, problém v analýze a syntéze, **problémy v motorice i pohybové koordinaci**.
- Rozvoj sociálních dovedností zpomalen.
- **Emoční labilita, impulzivita, nižší frustrační tolerance** někdy zvýšená úzkostnost

○ Středně těžké mentální postřenění (IQ 49-35)

- Rozvoj myšlení a řeči výrazně opožděn, přetrvávající potíže, malá slovní zásoba, agramatismy.
- Často přidružené zdravotní komplikace (epilepsie).
- Problém kombinovat a usuzovat, potíže s přizpůsobením.
- Zpomalený motorický vývoj, do dospělosti přetrvává **neobratnost a špatná koordinace pohybů**.
- **Emoční labilita, afektivita.**
- **Částečná sebeobsluha**, fungování v jednoduchých situacích.

○ Těžké a hluboké mentální postřeni (IQ 34 a níže)

- Výrazné psychomotorické opoždění od raného věku, problém s koordinací pohybu, celková neobratnost do dospělosti.
- Často somatické vady a poruchy CNS (kombinované postižení)
- Základní prvky hygieny a sebeobsluhy, individuální.
- Řeč v podobě jednotlivých slov, také velmi individuální.
- Emoční labilita, afektivita, impulzivita.
- Poznávají blízké osoby, nutná celoživotní péče.

○ Metody výuky

- **Strukturalizace výuky:** systém ve výuce, ve kterém se žák lehce zorientuje. Úkoly jsou rozdělené do jednotlivých jednoduchých kroků.
- Zaměření se na **základy látky** a ty upevňovat. K rozšíření látky přistoupit pouze po důkladném zopakování základů.
- Eliminovat počet věcí na lavici.
- **Zjednodušení zadání úkolu**, popřípadě zakrývat ostatní úkoly než na jakém žák pracuje.
- Při písemce rozdělit úkoly tak, **aby žák nebyl zahlcen**. Můžou se jednotlivé úkoly dávat zvlášť na papír. Až žák vypracuje jeden úkol, dostane další.
- Ujistění se, že **žák chápe zadání** např. nechat ho vám znovu vysvětlit zadání.
- Ostatní žáci zadání ústně, žák s LMP dostane oporu v zadání písemně po bodech.

○ Organizace výuky

• **Úprava časová**

- Zkracování nebo půlení výuky – více přestávek v hodině.
- Využívání minutky na časově omezené úkoly. Přesný přehled o čase na úkol.

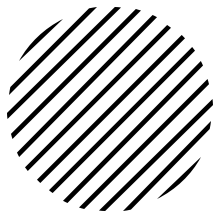
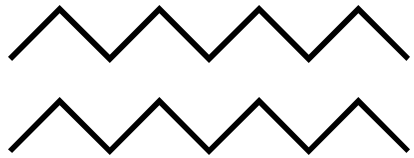
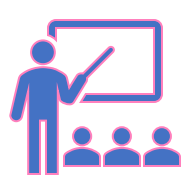
• **Úprava prostoru**

- Dbát na dobré osvětlení místa.
- Možnost sedět sám v lavici.

• **Pomůcky**

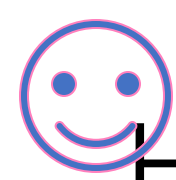
- Obrazně/figurálně/graficky zpracované přehledy učiva.
- Číselné řady, tabulky násobků, stovková tabulka.
- Sešit s pomocnými linkami.
- Upravené učební testy odpovídající kognitivní úrovni žáka.

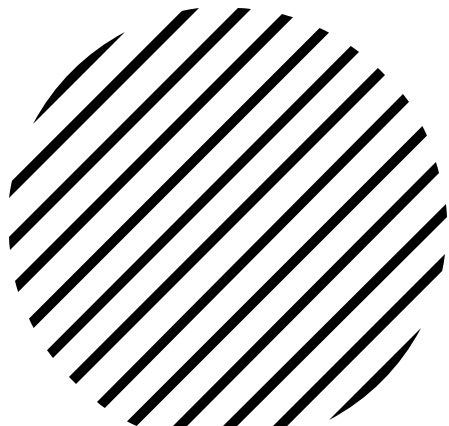
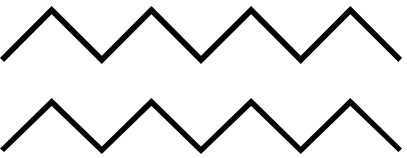

Organizace výuky

- Minimální doporučenou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů.
- Jsou stanoveny v rámci RVP.

Hodnocení výuky

- Vychází ze schopností žáka.
- Porovnávat individuální pokrok žáka.
- Může být jednoduché slovní hodnocení. Zde dbát na to, aby žák hodnocení rozuměl.
- Motivační hodnocení např. nálepky, hvězdičky atd.

**P O R U C H A
A U T I S T I C K É H O
S P E K T R A (P A S)**

základní informace

- **pervazivní (všepronikající) vývojová porucha**
  - prevalence: 60/10 000, 3 až 4 chlapci na jednu dívku
  - příčina: nejasná (vrozené abnormality mozku)
  - 60 % STMP – TMP, 20 % LMP, **20 % průměrný až nadprůměrný intelekt**
  - **triáda příznaků:**
    - Neschopnost vzájemné společné interakce (navazování soc. vztahů)
    - Narušená schopnost komunikace
    - Narušená schopnost představitivosti
-

○ Narušení vzájemné sociální interakce

- Sociální chování neodpovídá vývojovému stádiu jedince.
- Zhoršené adaptace změny v sociálním chování.
- Potíže s dodržováním pravidel, kterým nerozumím.
- Potíže s nastavením přirozených sociálních hranic.

- **Pokud něčemu nerozumím, nerozumím pravidlům, tak se zvyšuje se agresivita.**
- Objevuje se hypersenzitivizmus.

○ Narušení komunikačních dovedností

- Kvalita komunikace je silně narušena.
- Objevují se časté echolálie.
- Těžce se orientuje v emocích/verbální komunikaci.
- V komunikaci/myšlení se objevuje hyperselektivismus.
- Aba terapie

○ Narušená představivost/fantazie

- Stereotypní chování
- Velké potíže s přijmutí změny
- Opakování se rituálů
- Obtíže s abstraktní představivostí
- Snížená adaptivita

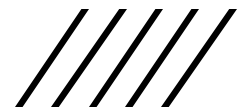
Metody výuky

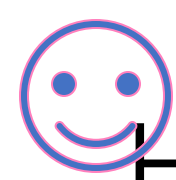
- Stanovených jasných a pochopitelných pravidel.
- Využívání dohod.
- Rozvoj sebeřídících technik (jak poznám, že)
- Využívání relaxačních metod.
- Strukturované učení - žetonový systém

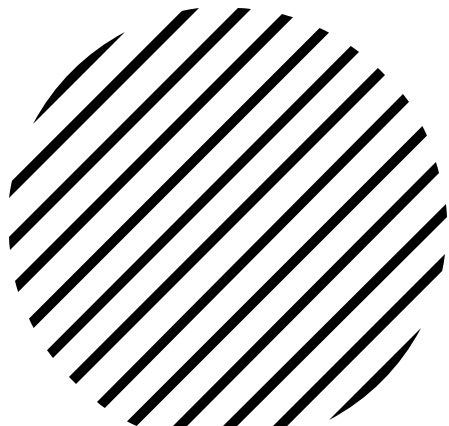
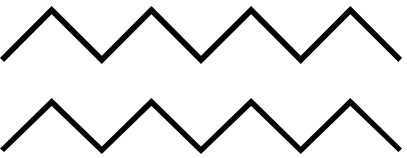
Organizace výuky

- Komunikační systém (VOKS)
- Strukturované učení
- **TEACCH Program**
  - Vznik 1966 Eric Schopler
  - **Individualizaci** (individuální vzdelávací přístup)
  - **Strukturovaném prostředí** (předvídatelnost, jistota)
  - **Vizuální podpora** (zlepšuje orientaci, vede k pocitu bezpečí)

Hodnocení výuky

- Vychází ze schopností žáka.
- Dbát na porozumění hodnocení.
- Využívat žetonový systém, vnější motivaci.

○ Pro učitele žáka se SVP

- Dbát na vlastní psychohygienu
- Dbát na sebepoznání, stanovení si vlastních hranic.
- Stanovit si reálné, měřitelné a ověřitelné cíle.
- Zaznamenávat individuální postup dítěte
- POZOR NA SYNDROM VYHOŘENÍ

